

HEM DE SATISFER TOTS ELS NOSTRES DESIGS?

Els humans són éssers que desitgen. Però el desig humà té, com a mínim, dos aspectes: d'una banda és una font d'inspiració, fa que ens moguem i que cerquem més enllà. Però, alhora, ens frustra quan no l'aconseguim i ens sentim quasi miserables quan valorem la distància entre el que voldríem i el que aconseguim. Molts filòsofs han proposat que per ser feliç cal limitar els nostres desigs i aprendre a mantenir-los sota control. Però la tradició occidental ha dit sempre, també, que és perillós tenir tot allò que desitgem.

La història del rei Midas que explica Ovidi a les *Metamorfosis* mostra prou bé el perill que hi ha en l'acompliment dels desigs. Per haver ajudat a Silè, un vell sàtir company de Dionisos, el déu de la vinya, del vi i del teatre, concedí a Midas el do de transformar en or tot allò que toqués. El déu sabia prou bé els límits sinistres de l'acompliment d'aquest desig, però no el rei que se les prometia molt felices. Així que Midas es trobà que no podia ni beure ni menjar perquè tot ho convertia en or – però l'or no es menja ni es beu. Midas, essent absolutament ric, era també absolutament pobre i es va morir de fam.

Però també és obvi que quan acomplim els nostres desigs sentim en nosaltres una íntima satisfacció. De manera que, a grans trets, trobem en els clàssics de la filosofia dues respostes possibles a la qüestió sobre la satisfacció dels desigs.

1. ELS EPICURIS, ELS LLIBERTINS I NIETZSCHE PENSAVEN QUE SÍ:

Els humans estem fets de desigs i quan els realitzem ens sentim en plenitud. Molt en resum, qui reprimeix el seus desigs és un esclau i qui els realitza és l'Amo. Així Nietzsche presenta el Superhome com aquell qui realitza en plenitud el seu desig i, per tant, se separa del nihilisme, de la misèria moral, que ens limita. Tota vida és desig i realitzar el que desitgem omple de sentit l'existència. Viure és notar que la sang corre per les venes, va escriure Spinoza. Voler realitzar tots els nostres desigs ens fa experimentar la vida en tota la seva força. Si deixéssim de desitjar i de voler realitzar tot el que desitgem, estaríem morts – al menys moralment.

Epicur escriu en la *Carta a Meneceu* que el plaer és l'inici i el final de la vida feliç. Amb tot, segons Epicur no cal recercar qualsevol plaer i ni evitar qualsevol dolor. En una teoria ètica de caire emotivista el màxim que hom pot fer és mirar de classificar i posar ordre en els desigs, tal com ell mateix va proposar. Els humans estan fets per a intentar aconseguir la felicitat i, com a molt, hom pot considerar que hi ha plaers més significatius que altres – i gestionar-los en conseqüència. Els plaers naturals i necessaris serien millor i més plens que els no naturals i no necessaris. Per a la tradició llibertina, que culmina en Sade, el desig és l'home i quan sabem que és el que hom desitja sabem també quina mena de persona s'és.

2. PLATÓ I ELS ESTOICS PENSAVEN QUE NO:

En la cultura grega clàssica tot allò que era desmesurat (“hubris”) produïa un gran temor. El desig brutal i incondicional es pren com una font de perill. Plató va dedicar un diàleg, *El Banquet*, al tema del desig amorós. Eros, el déu de l'amor, encarna la vitalitat i la naturalesa inextingible del desig, però com a fill de Poros (la riquesa) i de Pènia (la pobresa) és un déu alhora ric i pobre, potent i mancat. En l'estimar experimentem la naturalesa ambigua del desig. Ens sentim forts i poderosos, però alhora som pobres, emocionalment perquè ens tornem dependents de la persona que estimem. L'objecte del desig és evanescent i fluctuant, per tant, mai no el podrem realitzar plenament. Mentre desitgem ens sentim vius, però sovint quan hem realitzat el nostre desig caiem en la buidor, en la manca de sentit i en un ensopiment brutal i depressiu.

Per això, mentre els epicuris proposaven posar ordre en els desigs, els estoics consideraven que calia apagar-lo. Per comptes de desitjar, el que ha de fer el savi és cercar la pau interior

mitjançant la no-pertorbació de l'ànima ("ataràxia") i la manca de lligams corporals o d'emocions ("apònia"). El desig tan sols crea insatisfacció, resulta molt frustrant i, per tant, més val eliminar-lo.

Per a debatre:

- ✓ *Tots els desigs valen igual?*
- ✓ *Una vida que no assoleix la plenitud del desig és una vida frustrada?*
- ✓ *Podríem suportar un desig absolut i cec o ens autodestruiríem?*